

MÓDSZERTANI FUTÁR

Katolikus
Módszertani
Központ

Lelki morzsák - „Jézus, amikor látta a tömeget, megesett rajta a szíve.” (Mt 9,36)

Jézus emberekhez való viszonyának egyik legszebb vonása az „együttérzés”. E kifejezés gazdag jelentéstartalommal bír. Ez az a szó, amellyel Jézus átfogó módon jellemzi a keresztény beállítottságot. Az ő gyakran idézett parancsa, hogy legyetek tökéletesek, ahogy a mennyei Atya is tökéletes, Lukács evangéliumában így fordítható le pontosabban: „Legyetek együttérzők, ahogy Atyátok is együttérző” (Lk6,36). Az „együttérzés” (compassio) szó a cum patior-ból ered, melynek jelentése többek között: megállni valakivel; elviselni, átélni valamit valakivel; valakivel, vagy valakikkel valamiben mélyen osztozni. Ebben

az összefüggésben a hangsúly a cum (-val, -vel) előjárósón van.

Az együttérzés nem szájalom, amely gyakran a leereszkedő viselkedés jele lenne. Az emberi magatartásnak ez az attitűdje kölcsönösséget feltételez, ami abban áll, hogy felismerjük a másokban rejlő „szentet”. Nem ér véget az érzések szintjén, hanem túlmutat a szenvedés enyhítése vagy az öröm megünneplése felé.

Ez a keresztények és különösen is a keresztény segítők feladata, akik nyíltan vállalják, hogy másokkal „együttérzve” kívánnak embertársaik útitársaivá szegődni.

Szakmai szabályzók

2021. szeptember – október

A szakmai szabályzók teljes terjedelemben elérhetők a www.szeretetszolgalat.hu honlapon is, a Módszertan – [Aktuális jogszabályok](#), valamint a [Módszertani anyagok fül](#) alatt.

Az emberi erőforrások minisztere 38/2021. (IX. 1.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról (Forrás: Magyar Közlöny 161. száma; Megjelent: 2021.09.01.)

A rendelet többek között, a szociális szakosított ellátást nyújtó intézményekben is érinti a diétás étkeztetésre vonatkozó előírásokat.

A 2021. évi CII. törvény a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény módosításáról (Forrás: Magyar Közlöny 178. száma; Megjelent: 2021.09.29.)

A törvénymódosítás alapján, a koronavírus-járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet továbbra is érvényben marad. A 2021. évi I. törvényhez köthetően az alábbi kormányrendeletek hatálya meghosszabbodik:

- a **449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet** a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybevételéről (a bentlakásos szociális vagy gyermekvédelmi intézmények egészségügyi szolgáltatás keretében feladatot ellátó munkatársak részére);
- az **556/2020. (XII. 4.) Korm. rendelet** a veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről,
- az **582/2020. (XII.15.) Korm. rendelet** a veszélyhelyzet ideje alatt biztosított utazási kedvezményekről, mely szerint a „szociális, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltatónál, intézményben, illetve hálózaton dolgozó” személyek továbbra is jogosultak az utazási kedvezmény igénybevételére.

A Kormány 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelete a munkahelyek koronavírus elleni védelméről (Forrás: Magyar Közlöny 197. száma; Megjelent: 2021.10.28.)

A rendelet alapján – nem állami vagy önkormányzati fenn-

tartó esetén – a munkáltató a munkavégzés feltételeként előírhatja a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételét, azon foglalkoztatott esetében, aki e rendelet hatályba lépése előtt nem vette még fel. Az elrendelés esetén a munkáltató tájékoztatja (elektronikus úton vagy papír alapon) a munkavállalót az intézkedésről, a határidőről, illetve elmulasztás lehetséges jogkövetkezményeiről.

Az a személy mentesülhet a kötelezettség alól, aki egészségügyi indokú ellenjavallata alapján, ebben a rendeletben meghatározott orvosi szakvéleménnyel rendelkezik.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ 61529-1/2021/JIF iktatószámú Közleménye az országos tisztifőorvos által kiadott, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos járványügyi és infektókontroll szabályokról szóló eljárásrendről (Forrás: Hivatalos Értesítő 52. száma; Megjelent: 2021.10.28)

A Közlemény tartalmazza például az Elkülönítés megszüntetésének feltételeit, melyben rendelkezik:

- a kórházból megerősített Covid-19 betegek hazabocsátásáról, illetve szociális intézménybe helyezéséről;
- az Otthonában elkülönített beteg/fertőzött izolációjának

megszüntetéséről;

- a Covid-19 fertőzött közvetlen betegellátásban résztvevő egészségügyi dolgozó, szociális intézményben közvetlen ápolási tevékenységet végző dolgozók munkavégzésre vonatkozó korlátozás feloldásának szabályairól.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ 66340-2/2021/ EÜIG Határozata a Látogatási tilalom elrendelése szakszított ellátást nyújtó szociális intézményekben (Forrás: Szociális Ágazati Portál, Megjelent: 2021.10.29.)

A Határozat értelmében, az intézményben haladéktalanul, ideiglenes látogatási tilalom és az ellátottak vonatkozásában intézményelhagyási tilalom léphet életbe (adott épületre vagy telephelyre), abban az esetben, ha az Intézményvezető az értékelése során megállapítja, hogy „a gondozotti létszám 5 %-át meghaladja a SARS-Co V-2 fertőzöttek száma az egy épületben lévő gondozottak körében és az izoláció a többi gondozottól és azok látogatóitól nem biztosítható.”

A tilalom nem terjed ki a már három oltáson átesett ellátottakra és a szintén háromszor oltott látogatóikra, valamint a végstádiumban lévő ellátottaktól való elbúcsúzás esetére.

Életvitel tanács / Egészség rovat

Friss levegő, szellőztetés fontos a komfort érzetünknek, a gondolkodásnak, és az aktivitást is növeli. A kórokozók számának csökkentésére is kiválóan alkalmas. A reggeli szellőztetés a tisztálkodás, és az öltözködés után, a napközbeni friss levegőn tartózkodás, és az elalvás előtti szellőztetés jótékony hatását ne vonjuk meg a szervezettől a hűvösebb napok beköszöntével sem. A fűtési szezon elindulásakor pedig a párásítás segíthet megvédeni a ránk bízottak légutait a kiszáradástól.

„...tegnap beszökött az ősz...”*

Ősszel megváltozik a természet, az időjárás, környezetünk, és mi magunk is. Jellemzővé válik, hogy a hűvös, nyirkos hajnalokat derűs, meleg nappalok követik. Az esőzések gyakoribbak, előfordul köd, a fényviszonyok is módosulnak. Mindez hatással van ellátottainkon túl saját magunkra is, fizikai és lelki életünk vonatkozásában egyaránt.

Szeretnénk a mindennapi teendők közül néhányra ráirányítani a figyelmet, ezzel segítve munkájukat és az ellátottak életét, melyekben nagy szerepe van az ellátó személyzet odaforduló magatartásának.

Öltözködés: fontos, hogy a hűvös reggelek, esték, és a melegebb nappalok miatt rétegesen öltözzenek az ellátottak akár otthonukban, akár intézményben élnek. Egyénenként változó, hogy melyik testrész fázósabb, erről mindenkori érdemes tájékozódni. Amennyiben lehet, használjunk alsó ruházatot, atlétát, harisnyát. Fokozottan ügyeljenek a kezek, lábak, és a hát melegítésére.

Fizikai aktivitás megőrzésének érdekében szintén nagyon sokat tehetünk. A fittség függ a szellemi elevenségtől, és ebbe beleszólhat még a hangulati élet is. A fizikai tevékenység tervezésekor vegyük figyelembe a testi képességeket, a megmaradt funkciókat, a félelmeket is, a társaság fontosságát, a biztonságot. A megfelelő környezet biztosításával a rendszeres mozgás megőrzi az egészséget.

Szellemi élelenség megtartásához az őszi hónapokban is fontos alapfeltétel a képességek, megmaradt funkciók figyelembe vétele. Az érzékszervek csökkent működőképessége elszigeteltséget okozhat, és úrrá lehet az unalom a gondozottakon, mely a leépülés előszobája. Olvassanak könyveket, kézműveskedjenek, alkoszanak, nézzék meg nyugodtan a kedvenc sorozataikat vagy filmjeiket és lazuljanak el. Társasági életet továbbra is fontos a mindennapokban, a kapcsolatok megtartása megtart minket is.

A hangulati élet egészséges szinten tartásához elengedhetetlen alkalmazni a fény (természetes fény, és hangulatos mesterséges világítás), az ízek, az illatok, a zene: (őszi zenék: <https://www.youtube.com/watch?v=r-9c1U-TCYmo>), a dekorációk jótékony segítségét. Minde mellett az ellátottak is jól teszik, ha figyelik hangulati változásait, és esetleges befolyásoló tényezők felfedezését megosztják ellátóikkal. Tegyük lehetővé számukra, hogy

hasznosnak érezhessék magukat, érdemes jócselekedeteket felkínálni nekik, családi kapcsolatok fenntartását biztosítsuk számukra.

Egészségmegőrzés: ősszel ugyanazokkal a vírusfertőzésekkel kerülünk kapcsolatba mint télen, csak akkor a szervezetünk már edzettebb. Éppen ezért fontos az immunrendszerünk erősítése. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a gondozottak fogyasszanak sok C-vitaminban gazdag táplálékot: csipkeszörpöt vagy teát, citromot, fokhagymát, vöröshagymát, homoktövis, mézet, méhpempőt, gyömbért vagy vegyenek be napi min. 1000 mg C-vitamint. Fontos, hogy felkínáljuk a védőoltások adta lehetőséget is számukra.

***Ady Endre: Párisban járt az Ősz**

Módszertani kitekintő

A Katolikus Szociális Módszertan ellenőrzési tapasztalatai rámutatnak azokra a területekre, ahol támogatói munkánk irányítóként szolgálhat a magasabb színvonalú szakmai tevékenység, elvárások és célok megvalósításában. Ezért

a jövőben rendszeresen meg fogjuk osztani Önökkel aktuális tapasztalatainkat.

Az ellenőrzési tapasztalatainkból kitűnik, hogy a vizsgált alap- és a szakosított ellátásban használt szabályzatok és

dokumentumok tartalmi elemei sok esetben nem követik naprakészen a kötelező törvényi rendelkezéseket, illetve jellemző hibaként hiányzik belőlük az egységesség.

Lényeges, hogy az **1/2000 (I.7.) SzCsM** rendelet, 2020. február 9-től hatályos módosítása alapján, már nem tartalmazza mellékletként a **kötelezően vezetendő dokumentumokat**. Közzétételi helyeként a **Szociális Ágazati Portált** rendeli el.

A rendeletben hivatkozott dokumentumok letölthetők a <https://szocialisportal.hu/> Szakmai anyag – Tudástár – Iratminták menüpont alatt.

Továbbá figyelmet kell fordítani az **1/2000 SzCsM (I.7.) rendelet 2. számú mellékletében** (Záró rendelkezések -

119.§ (5) bekezdésének megfelelően) megjelölt **munkaköri megnevezések aktualizálására**, a szabályzatokban és munkaköri leírásokban történő összehangolására.

A működési gyakorlat írásbeli rögzítésének jogorvoslati, munkaköri és szakmai szempontból is fontos szerepük van. Ezért az **1993. évi III. törvény (Szoctv.) 94./C § (1) b. pont** alapján, az egyházi fenntartó a megállapodás **aláírásával megbízott személyt jelöl ki, írásbeli meghatalmazással**. Ennek tényét az SZMSZ-ben, a megbízott személy munkaköri leírásában és a megállapodásban is szükséges feltüntetni.

Javasoljuk, hogy a fentieket gondolják át intézményükre vonatkozóan. A leírtak akár egy önellenőrzés során is segítségre lehetnek.

Mentálhigiénés Kalauz

A segítő kapcsolat néhány erkölcsileg fontos szempontja (1)

Minden segítő kapcsolat alapvetően aszimmetrikus: a segítségre szoruló általában kiszolgáltatott, s ezért könnyen alárendelt helyzetbe kerül. Ez azt jelenti, hogy a segítségre szorulóknak fontosabb a segítővel való kapcsolata, mint fordítva, ezért többet is hajlandó megtenni annak fenntartásáért, mint a másik fél.

A segítő eldöntheti, hogy milyen módon és milyen intenzíven segít, és támogatása megszakításával is fenyegetheti azt, aki a segítség feltételein és módján módosítani szeretne. Ez is hatalmi helyzetét erősíti. A segítségre szoruló pedig azért kiszolgáltatott, mert segítséget mástól legtöbbször nem remélhet, így „alkupozíciója” kedvezőtlen. Vagy elfogadja a segítséget úgy, azokkal a feltételekkel, ahogyan azt a segítő felajánlja, vagy nem kap segítséget. Az ilyen aszimmetrikus kapcsolatokban ezért nagyon fontos bizonyos etikai elvek betartása, mert ezek nélkül a segítő-kliens viszony könnyen elfajulhat: a fő veszély az, hogy a segítség folyamata a segítő szükségleteinek kielégítését kezdi szolgálni, s nem a segítségre szoruló valódi igényeinek kielégítését.

A segítő – esetleg akaratlanul, öntudatlanul – felhasználhatja a segítő kapcsolatot, a kliens kiszolgáltatottságát, hogy saját hatalmát élvezze, előnyös helyzetében sütkérezzen. Így a segítő kapcsolat elfajulhat, s az, ami eredetileg a kliens igényeit volt hivatott kielégíteni, egyre inkább átalakulhat a segítő igényeinek kielégítésévé.

Ha egy viszony hatalmi szempontból egyoldalú, az egyik fél hatalmi helyzetével és a másik fél nagyfokú kiszolgáltatottságával, akkor nagy szerepet kapnak a viszony elfajulását megakadályozó etikai elvek. Ezek feladata, hogy világosan rögzítsék a viszony fenntartásának morális szabályait.

A jog is sokat segíthet ilyenkor, de az ilyen jellegű viszonyok szükségszerűen intim, kétszemélyes volta, mások általi ellenőrizhetetlensége miatt a jog itt kevesebb segítséget tud adni, mint az etikai elveken alapuló éber lelkiismeret. Ebből a szempontból is elengedhetetlen a segítő részéről az állandó önreflexió: milyen viszonyban, milyen érzésekkel, milyen működéssel vagyok jelen a segítő kapcsolatban?

(A témát lásd bővebben: Kovács József: A segítő kapcsolat etikai vonatkozásai, in Embertárs 2007/1.)